

Programa XV Seminari prevenció riscos laborals Escola Universitària d'Infermeria de l'Hospital de la Sant Creu i Sant Pau

Rosalía Santesmases Masana

Coordinació Seminari Prevenció de Riscos Laborals
Escola Universitària d'Infermeria de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
rsantesmases@santpau.cat
T. 93 553 77 79 (Int. 7779)
eui.santpau.cat

INDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	2
2. PROPÒSIT	3
3. OBJECTIU GENERAL	3
4. OBJECTIUS EDUCATIUS.....	3
5. ORGANITZACIÓ.....	4
6. METODOLOGIES DOCENTS.....	4
7. AVALUACIÓ	4
8. PROFESSORAT	4
9. DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA.....	4
10. BIBLIOGRAFIA	6

1. INTRODUCCIÓ

Actualment, a la nostra societat existeix una preocupació creixent per les condicions de treball i els riscos per a la salut associats a l'activitat laboral i/o professional. Aquests riscos són una de les principals causes de la disminució de la productivitat i la pèrdua de jornades laborals, així com de l'augment de la sinistralitat i les malalties professionals.

En l'àmbit sanitari, nombrosos grups professionals estan exposats a diversos riscos laborals, entre els quals destaquen les lesions per punxada i els accidents amb risc biològic. Aquests tipus d'incidents són una de les causes principals de problemes de salut entre els professionals sanitaris i els estudiants de ciències de la salut. Segons diferents autors aquestes lesions poden provocar infeccions per malalties com l'hepatitis B, l'hepatitis C i el VIH (1,2)

Les lesions per punxada són especialment freqüents entre el personal d'infermeria i els tècnics de laboratori, convertint aquest risc en un problema de gran rellevància social. Encara que la seva incidència exacta és difícil d'establir, segons l'estudi EPINETAC s'estima que, anualment, es produeixen entre 600.000 i 800.000 lesions per punxada en l'àmbit sanitari (3). A més, es calcula que aproximadament la meitat d'aquestes lesions no es comuniquen ni queden registrades, la qual cosa dificulta una adequada avaluació del risc (4).

Pel que fa als estudiants d'infermeria, per poder obtenir el títol, han de completar un percentatge elevat de crèdits pràctics en forma de pràctiques clíniques, desenvolupades en diferents entorns sanitaris. Això comporta que, durant la seva estada en els centres, els estudiants entren en contacte amb pacients i altres elements de risc, exposant-se a diferents perills laborals. A més, la seva manca d'experiència i habilitats, pròpia de l'etapa formativa, els converteix en un col·lectiu de risc especial, tal com preveu la [Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, que estableix la protecció especial per als treballadors vulnerables, incloent-hi els aprenents i estudiants en pràctiques.

A banda dels riscos biològics, els estudiants poden estar exposats a altres tipus de riscos laborals. Entre aquests, s'inclouen els agents físics, com les radiacions ionitzants i no ionitzants; agents químics, com medicaments i productes de desinfecció i neteja; lesions múscul-esquelètiques derivades dels requeriments físics del treball; i riscos psicosocials, com ara conflictes amb els usuaris dels centres sanitaris, aspecte regulat pel [Reial decret 39/1997](#), que aprova el Reglament dels serveis de prevenció.

Per tot això, incrementar la formació en prevenció de riscos laborals resulta essencial. Una formació adequada contribuiria a millorar la seguretat dels estudiants, ja que, com més formats estiguin en les funcions que han de dur a terme, els mitjans que han d'utilitzar i els riscos que comporta el seu maneig, menor serà la seva exposició als perills i millor serà la seva capacitat per gestionar-los de manera segura. Això no només els protegirà durant el període de pràctiques, sinó que també els prepararà per afrontar els riscos laborals en la seva futura carrera com a professionals sanitaris, complint així amb els objectius de la normativa vigent en matèria de seguretat i salut en el treball.

2. PROPÒSIT

Incloure la Prevenció de Riscos Laborals com a formació transversal amb caràcter modular en els estudis universitaris de grau d'infermeria, garantint amb això que els estudiants rebin la formació bàsica en Prevenció de Riscos Laborals abans d'iniciar les pràctiques clíniques en els diferents àmbits assistencials; i incorporar l'esperit preventiu en totes les fases i activitats del seu treball, garantint el desenvolupament del mateix amb les màximes condicions de seguretat i salut.

3. OBJECTIU GENERAL

El objectiu del seminari és dotar de les eines bàsiques als futurs professionals de la Infermeria perquè desenvolupin les seves activitats amb les màximes garanties de seguretat i salut. Amb això es pretén que els estudiants integrin l'activitat preventiva en les diverses tasques que realitzin i promoure els comportaments segurs, és a dir, incorporar l'esperit preventiu en totes i cadascuna de les activitats que com a futurs professionals hagin de dur a terme.

4. OBJECTIUS EDUCATIUS

Al finalitzar el seminari els estudiants de grau seran capaços de:

- Fer front amb les màximes garanties de seguretat a les tasques i procediments propis d'infermeria.
- Realitzar identificacions de riscos de nivell bàsic.

5. ORGANITZACIÓ

El seminari consta de 20 hores de les que quinze són presencials i 5 de treball autònom per part de l'estudiant. S'organitza en vuit sessions de docència presencial a l'aula.

6. METODOLOGIES DOCENTS

Les estratègies d'aprenentatge i les metodologies que se'n deriven, han estat dissenyades per a estimular l'adquisició de coneixements de forma activa i participativa.

Classes expositives.

Seminaris de Resolució de Casos.

Projecció de vídeos.

Simulació Clínica.

7. AVALUACIÓ

Prova final objectiva i assistència com a mínim al 80% de les hores planificades.

Presentar les activitats de formació continuada proposades per les docents.

La qualificació final serà apte o no apte.

L'acreditació de la formació es farà en haver finalitzat els estudis de grau.

8. PROFESSORAT

Tècnics Superiors en Prevenció de Riscos Laborals del Servei de Salut Laboral, de la Fundació de Gestió Sanitària del Hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

9. DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA

SESSIÓ 1 - Introducció a la Prevenció de Riscos Laborals (2h)

- Breu història de la Prevenció de Riscos
- Llei de Prevenció de Riscos Laborals 31/1995
- Principis de l'acció Preventiva
- Actors de la prevenció de riscos laborals: empresari, delegats de Prevenció, comitè de Seguretat i Salut, treballadors/res, Servei de Prevenció i Inspecció de treball.
- Disciplines de la Prevenció de Riscos Laborals

SESSIÓ 2 – Factors de risc en l'àmbit sanitari i Mesures de Prevenció (2h)

- Definició de perill, risc i factors de risc.
- Factors de risc de seguretat.
- Factors de risc d'higiene.
- Factors de risc d'ergonomia i psicociologia.
- Tipus de mesures preventives (mesures col·lectives, individuals, organitzatives, etc)
- Mesures de protecció en l'àmbit sanitari

SESSIÓ 3 –Ergonomia en la Mobilització de Pacients (2h)

- Mobilitzacions i mal d'esquena
- Identificació de riscos i planificació de la mobilització.
- Normes bàsiques d'higiene postural
- Ajudes tècniques per mobilitzacions
- Mobilitzacions més freqüents

SESSIÓ 4 – Sessió pràctica. Aula Simulació (2h)

- Grup A: Pràctica de mobilització de pacients
- Grup B: Pràctica ergonomia de PVD

SESSIÓ 5. Condicions de seguretat dels llocs de treball (2h)

- Condicions de seguretat en llocs de treball.
 - Espais de treball
 - Zones perilloses: RM, laboratoris, instal·lacions tècniques, quiròfans
 - Senyalització de seguretat
 - Condicions ambientals
- Mesures d'emergència. Autoprotecció.

SESSIÓ 6 – Risc d'exposició a Medicaments Perillosos (2h)

- Definició de Medicament Perillós i Identificació
- Vies d'exposició als medicaments perillosos
- Cicle de vida del MP a l'hospital
- Riscos en la preparació i administració
- Equips de protecció individual
- Què fer en cas d'accident o vessament

SESSIÓ 7 - Risc Biològic. Part 1 (1h)

- Introducció al Risc Biològic
- Vies d'entrada a l'organisme
- Precaucions per evitar la transmissió

SESSIÓ 8 – Risc Biològic. Part 2 (2h)

- Bones pràctiques de treball (precaucions estàndard)
- Equips de protecció individual
- Com posar-se i retirar-se els Equips de protecció individual
- Punxades i Material de Bioseguretat
- Material de Bioseguretat

10. BIBLIOGRAFIA

(1) Behzadmehr R, Balouchi A, Hesaraki M, Alazmani Noodeh F, Rafiemanesh H, J Nashwan A, Behmaneshpour F, Rahdar M, Dastres M, Atharyan S, Jahantigh M, Malekshahi F. Prevalence and causes of unreported needle stick injuries among health care workers: a systematic review and meta-analysis. *Rev Environ Health*. 2021 Dec 17;38(1):111-123. doi: 10.1515/reveh-2021-0148.

(2) Elseviers MM, Arias-Guillén M, Gorke A, Arens HJ. Sharps injuries amongst healthcare workers: review of incidence, transmissions and costs. *J Ren Care*. 2014 Sep;40(3):150-6. doi: 10.1111/jorc.12050. Epub 2014 Mar 20.

(3) Hernández Navarrete MJ, Arribas Llorente JL, Misiego Peral A, Guillamón I; Grupo EOINETAC de la Sociedad Española de Medicina Preventiva; Salud Pública e Higiene. Estudio EPINETAC [EPINETAC study]. *Rev Enferm*. 2006 Feb;29(2):14-8. Spanish.

(4) Xu X, Yin Y, Wang H, Wang F. Prevalence of needle-stick injury among nursing students: A systematic review and meta-analysis. *Front Public Health*. 2022 Aug 15;10:937887. doi: 10.3389/fpubh.2022.937887.

Espanya. Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals. Boletín Oficial del Estado, nº 269, 10 de novembre de 1995

Espanya. Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció. Boletín Oficial del Estado, nº 27, 31 de gener de 1997

Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball (INSST). Guies tècniques transversals [Internet]. Madrid: INSST; [accedit 18 set 2024]. Disponible a: <https://www.insst.es/guias-tecnicas-transversales>

Instituto Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo. Notas Técnicas de Prevención [Internet]. Madrid: INSST; [citado 2024 Sep 18]. Disponible en: <https://www.insst.es/ntp-notas-tecnicas-de-prevencion>

ConSORCI Sanitari de Catalunya. Document de consens per a gestionar la preparació i administració de fàrmacs perillosos en centres sanitaris i socio-sanitaris de Catalunya [Internet]. Barcelona: Consorci Sanitari de Catalunya; [citado 2024 Sep 18]. Disponible en: https://www.consorci.org/coneixement/es_cataleg-de-publicacions/176/document-de-consens-per-a-gestionar-la-preparacio-i-administracio-de-farmacs-perillosos-en-centres-sanitaris-i-socio-sanitaris-de-catalunya